

ג ל י ו נ ר ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
 ע ר ו כ י מ ב י ד י נ ח מ ה ל י ב ר ב י ן
 י ו ״ ל ע ״ י מ ו ט ר ת ו ר ה ו ח ש כ ל ח ל מ כ ו ר ג ר י מ ו ל נ ו ע ר
 ה ס ת ד ר ו ת נ ש י מ ז ר ח י כ א מ ר י ק ה

ר א ח (ת ש י ב) מ ר ק ט י ז

א. שאלות כלליות

1. ספרי קס"ח: מסוק א': שמור את הדש האביב. בשלשה מקומות מוזכר פרשת מועדות: בתורת כהנים (ויקרא כ"ג) - מפני סדרן; בחומש הפקודים (במדבר כ"ח - כ"ט) - מפני קרבן; במשנה תורה (דברים ט"ז) - מפני הצבור.
 המלבי"ם מוש דברי הספר האלה: "בתורת כהנים סדר פרשת המועדות בפעם הראשונה; ובפרשת פנחס למד הקרבנות שיביאו בכל חג; ובמשנה תורה סנה הכל לכל ישראל שהתאספו אז לקבל פרטי ההלכות שלא כאמרו עדיין, וזהו שכתב "מפני הצבור".
2. השוה את פרקנו לויקרא כ"ג. מהו הקו הבולט בדיני המועדים כאן בהבדל מפרשת המועדים שב"אמור"?
3. למה לא נזכרו אף ראש השנה ויום הכפורים בפרשתנו כשם שנזכרו בפרשת אמור?

ב. י"א ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובנך ובתך...
 י"ד ושמחת בחבך אתה ובנך...
 ט"ו והיית אך שמח
 וכן ויקרא כ"ג מ' ולקחתם לכם ביום הראשון פלי עץ הדר כפות תמרים...

ילקוט שמעוני תרנ"ד: ... אבל בפסח אין אתה מוצא טלוב בו אפילו שמחת אהת - למה? אתה מוצא שבפסח תבואה נידונית ואין אדם יודע אם עושה חטנה תבואה, אם אינה עושה, לפיכך אין כתוב שם "שמחת".
 ד"א: בטביל שמתו בן המצריים. וכן אתה מוצא טבעת ימי החג אנו קוראין בהם את ההלל אבל בפסח אין אנו קוראין את ההלל אלא ביום טוב הראשון ולילו. למה? משום (משלי כ"ד י"ז) "בנפול אויבך אל תשמח".
 א"א. החוכל למצוא על פי פרקנו תשובה נוספת להעדר מצות "ושמחת" בפסח.
 2. הידועים לך עוד מדרשים שבהם ניתן בטוי לרעיון של הד"א כאן?

ג. שאלות ברט"י:

- 1) י"א ז"ה והלוי והגר וחיתום והאלמנה.
 (א) הסבר את הרעיון הכלול בדברי דס"י אלה.
 (ב) מקובלנו: אין רס"י מביא דרשת חז"ל למסוק, אלא אח כן מצא קס"י בפ"א האומר: דרסני. מה קס"י מצא במסוקנו?
 יטוה דברי ה' אלה לדברי ראב"ע למסוקנו והסבר מה ההבדל ביניהם דא"ז מירוש מתקבל יותר על דעתך.
- 2) י"ב " וזכרת כי עבד היית

ד. ט"ו כי יברכך ה' בכל תבואתך ובכל מעשה ידיו וחיית אך שמח.
ראב"ע ט"ו ד"ה תחג החל מן "והטעם העשה זך"
 " מעשה ידיו
 " וטעם אך

טבר מלאכת מחשבת לרכנו משה חפץ (מחברו אימליה בקאמ ה-16).
 "שבעת ימים תחוג לה' אלוהיך במקום אשר יבחר, כי יברכך..." הן אמר
 שהבטלה מביאה לידי שעמום והיא מרצה קוראן החשאים והעוונות, והטובה
 כאשר הוטרפה לאדם תסבב הבטלה (דבריו ל"ב) וישמחן ושורון ויבעטם,
 ואיך אם כן צונו ה' לשמח ולחוג בשבתת מלאכה ולשמחה מה זאת עושה,
 אלא להעביר האדם מדעת קונו? והדבר בן הוה, שלא נחגו ימים טובים
 לישראל אלא לעשות בתורה ואין מהעסקין בה אלא מתוך שמחה ולא מתוך
 עצבות לב ורוח נכאה, אבל שמחה של מצוה אינה לשמחה יותר מדי - צחוק
 וקלות ראש - וצריך להביאה למדת שמחה מועפת הגנוגה בלב שמח זאל
 המדה הממלצת האמורה בדבריהם ז"ל: "אין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה";
 אשר על כן הותרו המלאכות בחולו של מועד, להרחיק מעלינו הבטלה המביאה
 לידי חטא, ואם היה לנו לשמח וגם לחבטל לגמרי (כל שבעת ימים)
 חוסשני מחטאת, אולם לשמח ולצלות מלאכה או ללמוד משפטי ה' והתורה
 והמצוה - זוהי שמחה רצויה, אין בה טעם, על כן אמר: "כי יברכך ה'
 אלוקיך... ובכל מעשה ידיו וחיית אך שמח", בלומר כשתעשה מעשה ידיו
 ולא חשב בטל, אז תהיה "אך שמח", ירצה לומר: בשמחה אמיתית וכוונתך רצויה.

העמק דבר: "כי יברכך ה'... וחיית אך שמח" הוא טעם על מצות התורה לחוג
 ולשמח במקום אשר יבחר ה', כאשר שאז נאן אסימח בטעם ברכה ("באסמך
 מברנך ומיבנך") ומטבע האדם להיות שמחתו יוצאת בחוללות - ואחריה -
 חוגה, כדרך שמחה של חוללות, על כן צוה ה' לבוא ולשמח "במקום אשר
 יבחר ה'" וסם יהיה נזהר על פי מורה הקדמ, וזהו דבר הכתוב "כי יברכך
 ה' בכל תבואתך... וחיית אך שמח" בלי שום הערובה מצוה ומורה ה', ומי
 יודע מה שיהיה יוצא מזה, על כן יאני עשה שתחוג למ' במקום אשר יבחר ה'.

1. מה קשה למפרטים בפי ט"ו?
2. כיצד מפרטים הנ"ל את מלת "אך" ומה באה למעם לדעת כל אחד מהם?
3. א. במה סוטה בעל מלאכת מחשבת ממשם המסוק?
 ב. מהו ההבדל בין
4. "ושמחת בחגיך"
 ובין "והיית אך שמח" למי דעה בעל העמק דבר?
5. כיצד מנמק בעל מלאכת מחשבת את היותה עשיית מלאכות מסוימות בחולו
 של מועד?
6. התוכל לתת טעם אחר לדבר?
 נגד איזו תופעה רגילה בעמזים עירובי אדמה ולחמק חתורה ע"י המצוות
 הקשורות בחג השבועות ובחג הסוכות (ביחוד מצוה העליה לרגל)?

השאלות המסומנות א קשות, המסומנות אא קשות ביותר, ענה לשאלות המתאימות
 לדפנתך.
 תשובות יש לשלוח לנחמה לינבוניץ ירושלים אריות שמח.